

ההשלכות של "הסדרת המאחזים" – לקראת הדיון בוועדת הפנים, 2/7/18 שעה 12:00

[החלטת הקבינט מס' 206/ב מ-21/5/17](#) שמקימה צוות מיוחד להסדרת בניה בלתי חוקית בהתנחלויות

ובמאחזים, בהתאם למדיניות שמובילה הממשלה יש **שתי השלכות קשות עיקריות**:

1. **מבחינה מדינית** – הסדרת המאחזים והקמה למעשה של עשרות התנחלויות בעומק הגדה המערבית שיביאו לגידול עצום באוכלוסיית המתנחלים, יעמיקו את הכיבוש ויקשו עוד יותר על האפשרות להגיע לפתרון של שתי מדינות.

2. **שינוי כללי המשחק: שחיקת עקרונות יסוד והפרת זכויות גסה** – מאמצי ההסדרה שמובילה הממשלה מביאים לצעדים מרחיקי לכת **שמשנים את הפרקטיקה המשפטית בגדה המערבית** כדי להלבין בניה בלתי חוקית עד כדי גזלת קרקע פלסטינית פרטית.

לא מדובר בשינויים נקודתיים אלא בשינוי כללי המשחק שכל מטרתם להכשיר את מפעל ההתנחלויות אפילו **במחיר של הפרות בוטות של החוק הבינלאומי** שעלויות לסבך את ישראל מבחינה דיפלומטית ומול בית הדין הבינלאומי.

לקראת הדיון מחר בוועדת הפנים של הכנסת, שלום עכשיו מבקשת להפנות את תשומת לבכם להשלכות מרחיקות הלכת של מדיניות "ההסדרה" - שנעשית כולה לטובת מגזר צר וקטן של מתנחלים, חלקם מפירי חוק באופן מודע ובוטה.

עיקר מאמצי ההסדרה של הממשלה

1. **"צוות ההסדרה" של ולרשטיין** - בעקבות [החלטת הקבינט](#), מונה לאחרונה פנחס ולרשטיין לראש "צוות ההסדרה" שנועד להכין את עבודת המטה ולהוביל את הכשרת הבניה הלא חוקית בהתנחלויות. ולרשטיין היה ראש מועצת בנימין והיה אחראי להקמת עשרות מאחזים בלתי חוקיים, חלקן על אדמות **פלסטיניות פרטיות**, והיה ממפתחי ומובילי [מנגנון ההונאה לצורך בניה בלתי חוקית ולניצול כספי ציבור](#) ליצירת עובדות שנויות במחלוקת בשטח.

הצוות בראשותו אמור להוות מעין "כוח עזר" לגורמים במינהל האזרחי ובמשרדי הממשלה הרלבנטיים כדי לקדם השתלטויות על קרקעות והכרזות על אדמות מדינה, הכנת תכניות ואישור הבניה הלא חוקית. לעבודת צוות ולרשטיין מקצה החלטת הקבינט **10 מיליון ₪**.

2. **"צוות ההסדרה" של מנדלבליט וזנדברג** - ביולי 2015 מינה רה"מ נתניהו את מזכיר הממשלה דאז, ד"ר אביחי מנדלבליט לעמוד בראש "צוות מקצועי לגיבוש מתווה להסדרת בניה ביו"ש". מטרת הצוות היתה להכין את הכלים המשפטיים (או האקרובטיקה המשפטית) כדי להכשיר גזל קרקעות ובניה לא חוקית בניגוד לעקרונות תכנוניים בסיסיים.

לאחר מינויו של המנדלבליט ליועץ המשפטי לממשלה מינה רה"מ נתניהו בפברואר 2016 את ד"ר חיה זנדברג, מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות, לעמוד בראש הצוות. לאחרונה [פורסמה חוברת](#) שהפיק הצוות ושהונחה על שולחן היועץ המשפטי לממשלה, ובה שלל הצעות לשינויים בפרשנות המשפטית הקיימת כך שניתן יהיה להכשיר את הבניה הלא חוקית בהתנחלויות.

3. **"ההסדרה האפורה" – שינויים בפרשנות המשפטית, בחקיקה ובמדיניות** - בנוסף לצוותים אלה נמשכים מאמצי הממשלה להכשיר את ההתנחלויות והמאחזים באמצעות:

- שינויים בפרשנות המשפטית לחוקי הכיבוש ([שורה של חוות דעת של היועמ"ש לממשלה](#) שמתירות הפקעת קרקעות במקומות שהיה עד היום אסור)
- שינויים בחקיקה (למשל, [חוק ההסדרה](#)), הצעת חוק להעברת העתירות בנוגע לשטחים מבג"צ לבית המשפט המחוזי ועוד)
- שינויים במדיניות (למשל, [החזרת תופעת המאחזים והימנעות מאכיפה](#)).

שינויים בפרשנות המשפטית – חוות דעת של היועמ"ש מנדלבליט

מאז כניסתו של ד"ר אביחי מנדלבליט לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה אנו מזהים [שורה של שינויים בפרשנות המשפטית](#) באופן הנוגד את הפרשנות המשפטית של בית המשפט העליון ושל כל הצמרת המשפטית מאז 1967. שינויים אלה מחזקים את סימן השאלה המרחף מעל חוקיות השליטה הישראלית בשטחים מבחינת הדין הבינלאומי. בין השאר, כתב היועמ"ש חוות דעת משפטיות שקובעות כי:

- מותר להפקיע קרקע פרטית פלסטינית במקום שההשתלטות הישראלית נעשתה "בתום לב" (שימוש ב"תקנת השוק").
- מותר להפקיע קרקע פרטית פלסטינית לצורך דרכי גישה להתנחלויות
- מותר להקצות קרקע פרטית פלסטינית "נטושה" לצורך התנחלות, ואף מותר לפרק את לצורך כך שותפויות ללא הליך שיפוטי.
- מותר להפקיע את זכויות הדיירות המוגנת של עיריית חברון בקרקע ציבורית גם ללא הליך שיפוטי.

יוזמות חקיקה – בין השאר:

- [חוק ההפקעה \(המכונה "חוק ההסדרה"\)](#) – תלוי ועומד בפני הכרעת בג"צ.
- ההוראה בכנסת ובממשלה לבחון אפשרות להחיל כל הצעת חוק גם בשטחים.
- הצעת חוק להעביר את העתירות בענייני השטחים מבג"צ לבית המשפט המחוזי.
- סדרת הצעות חוק לסיפוח חלקים מהגדה המערבית.
- סדרת הצעות חוק להסמך רשויות ישראליות לפעול בשטחים. למשל, ההצעה שעברה בכנסת בקריאה שלישית המסמיכה את המועצה להשכלה גבוהה הישראלית (מל"ג) לפעול גם בשטחים.
- סדרת הצעות חוק נוספות – שמציעות להתייחס להתנחלויות כעוד מחוז בישראל כמו ההצעות להחיל בשטחים את אותם הליכי חקיקה כמו בישראל, להעביר סמכויות של המינהל האזרחי לגופי ממשלה שונים, להשוואת הליכי החקיקה בישראל ובשטחים, להעביר כספי ציבור מרשויות מקומיות בישראל לטובת רשויות מקומיות בשטחים ועוד ועוד.

בנוסף, וכתמונת ראי של כל אלה, נעשו שינויים משמעותיים בחקיקה נגד בניה פלסטינית באזור C בנסיון למנוע מהתושבים כמעט כל אפשרות לערער על צווי הריסה. חלק משינויים אלה תלויים ועומדים כעת בפני בג"צ.